

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programındaki Yazma Kazanımlarının Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğu*

Aslıhan UYĞUN**
Didem ÇETİN***

Öz

Yaratıcı çözüm üreten, düşünen, sorgulayan, eleştiren, düşünce ve görüşlerini yazılı ve sözlü olarak en iyi biçimde dile getirebilen bireylere her alanda ihtiyaç duyulmaktadır. Bu özelliklere sahip bireyler yetiştirmek için öncelikle öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi gerekir. Bu bağlamda, öğrencilerin kendi yaşantı ve tecrübelerini, gözlemlerini, algıladıklarını, hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını yansıtabilecekleri, dilini ustaca ve etkili kullanabilecekleri bir yazma eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmanın amacı, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazma kazanımlarının yaratıcı yazma becerisine uygunluk durumunu tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda, çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın incelenen dokümanlarını, Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımları oluşturmaktadır. Çalışmada veriler, doküman incelemesi yöntemiyle toplanmış ve araştırmacı tarafından oluşturulan “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu” kullanılarak betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan toplam 24 yazma kazanımından 6’sının, öğrencilerde yaratıcılığı geliştirebilecek özellikte olduğu ve yaratıcı yazmaya uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu kazanımlar 5 ve 6. sınıflarda eşit sayıda iken, 7 ve 8. sınıflarda, çok fazla olmamakla birlikte, yaratıcı yazmaya uygun kazanımların artış gösterdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yazma, yaratıcı yazma, Türkçe dersi öğretim programı, kazanım

Suitability of Learning Outcomes in the Writing Course for Creative Writing in the 2018 Turkish Course Curricula

Abstract

There is a need for individuals who produce creative solutions, think, question, criticize and express their thoughts and opinions in the best way both in written and oral form. In order to educate individuals who possess these characteristics, there appears a need for the type of writing instruction that would allow students to express their own experiences, observations, perceptions, imagination and creativity and enable them to use language skillfully and effectively. The purpose of this study was to determine the suitability of the writing course learning outcomes in the 2018 Turkish Course Curricula for the development of the creative writing skill. To this end, case study design, a qualitative research method, was used. The examined documents comprised of the writing outcomes in the grades 5-8 Turkish Course Curricula. The data were collected using

* Bu çalışma, Dr. Öğr. Üyesi Didem ÇETİN danışmanlığında hazırlanan “2018 Türkçe Dersi Öğretim Programındaki Yazma Kazanımlarının ve Ders Kitaplarındaki Etkinliklerin Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğunun İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinin bir bölümünden üretilmiştir.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, Muğla, aslihanuygun@outlook.com, ORCID: 0000-0002-2590-014X

*** Dr. Öğr. Üyesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Muğla, dcetin@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0853-7083

document analysis and analyzed through descriptive analysis. The data collection tool used was the 33-item “Evaluation of Writing Outcomes and Activities in terms of Suitability for Creative Writing” form. Data analysis showed that only 6 of the 24 stated learning outcomes were suitable for developing the creative writing skill. While the number of outcomes was equal in grades 5 and 6, they increased in the 7th and 8th grades, though not to a great extent.

Keywords: Writing, creative writing, Turkish course curricula, outcomes

Giriş

Günümüzde her insan, gerek iş hayatında gerekse özel yaşantısında, farklı problemlerle karşı karşıya kalmaktadır. Çağ değiştikçe yaşam içindeki problemlere karşı üretilen çözümlerin yetersiz kaldığı ve yaşama karşı farklı, özgün, yeni çözümler geliştirilmesi gerektiği görülmektedir. Buna bağlı olarak, bireyin iç dünyasını yenileyebilmesi ve yaşamına yeni renkler katabilmesi için yaratıcılığa ihtiyaç duyulmaktadır. Yaratıcılık, düş gücü ve üretimin sonunda ortaya çıkan gizil bir güçtür.

İnsanın kimlik geliştirmesinde, bu kimlikle toplumda yer edinmesinde ve kendini gerçekleştirmesinde, yaratıcılık önemli bir rol oynar. İçinde bulunduğumuz teknoloji çağında yaratıcılığı ön planda tutan ülkeler; ulusal ve evrensel değerleri tanıyan, değerlere katkısı olan, kendini gelecek yüzyıllara taşıyan, sorunlarla baş edebilen, karşılaştığı sorunlara kısa sürede farklı çözümler üretebilen, düşünme ve algılama gücü yüksek bireyler yetiştirmek için eğitim sistemlerini yeniden yapılandırmaktadır. Yaratıcı çözüm üreten, düşünen, sorgulayan, eleştiren, düşünce ve görüşlerini yazılı ve sözlü olarak en iyi biçimde dile getirebilen bireylere her alanda ihtiyaç duyulmaktadır. Bu özelliklere sahip bireyler yetiştirmek için öncelikle öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi gerekir. Bu bağlamda eğitim sistemlerinde, hem hayal gücünü hem de çözümleyici düşünme yeteneğini geliştirerek bireyin yaratıcılığının önünü açan yeni beceri, yöntem ve tekniklere ihtiyaç duyulmaktadır.

Bilimsel çalışmaların çoğu, yaratıcı düşünme becerilerinin uygun eğitim programlarıyla desteklendiğini belirtmektedir. 1980’li yıllardan itibaren Batı ülkelerindeki eğitim programlarında, yaratıcılığa önem vermeye başlanmış; bireylerde, bilişsel becerilerin yanında duyuşsal becerilerin de geliştirilmesi amaçlanmıştır (Kuvaç, 2008). Ülkemizde, 2005 yılında yenilenen öğretim programında yapılandırmacı yaklaşımın benimsenmesiyle birlikte, yaratıcılık ve yaratıcı düşünme kavramları ön plana çıkmıştır. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi” kapsamında güncellenmiş; buna göre ana dilinde iletişim yetkinliği, “kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmak” şeklinde tanımlanmıştır (MEB, 2018, s.4). Bireyin özgür ve yaratıcı düşünebilmesi için öncelikle ana dilinde yetkin olması; dil becerilerindeki yetkinliğini yaratıcılıkla birleştirerek yaratıcı dinleme, yaratıcı okuma, yaratıcı konuşma ve yaratıcı yazma becerilerine sahip olması gerekir. Küçük (2002, s.248)’e göre, “anlama ve anlatma becerilerinin ağırlıkta olduğu Türkçe dersi, çocuğun yaratıcılık yeteneğinin ortaya çıkarılması, değerlendirilmesi, geliştirilmesi, motive edilmesi için en uygun derslerden biridir. Yaratıcı yazma çalışmaları, Türkçe derslerinin bu yükümlülüğü yerine getirebilmesi için üzerinde mutlaka durulması gereken alanlardan biridir.” (akt. Temizkan, 2010, s.634).

Yaratıcı yazma; “var olan bilgileri, kavramları, olayları, bellekteki sesleri, görüntüleri, hayalleri yeniden kurgulayarak ve birbiriyle ilişkilendirerek ortaya yeni bir yazı koyma etkinliği; kişinin bir konudaki duygu ve düşüncelerini, hayal gücünü kullanarak özgürce kâğıda aktarmasıdır” (Demir, 2012, s.345). Yaratıcı yazma, sahip olunan birikimi ve deneyimi kullanarak başkalarından farklı düşünebilmeyi, o güne kadar aralarında bağlantı kurulmamış olan olaylar, durumlar, kişiler, varlıklar arasında bağlantılar kurmayı, üretimde özgünlüğü, orijinalliği, anlatımda kişisel üslubu gerektiren bir alandır (Temizkan, 2014, s.6). Tüm bu yönleriyle ele alındığında, yaratıcı yazma becerisinin geliştirilebilmesi için öğrencilerin hayal güçlerinin ve yaratıcılıklarının desteklendiği özgür eğitim ortamlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan çalışmalarda; dil becerileri alanında uygulamalı çalışmalara yer verilmediği ve buna bağlı olarak öğrencilerin düşünebilme, yaratıcı olabilme, etkili iletişim kurabilme becerilerinin olumsuz etkilendiği (Sever, 2004); Türkçe derslerindeki öğrenme-öğretme

süreçlerinde gerçekleşen yazma uygulamalarının, öğrencilerin yazmaya karşı olumsuz tutum geliştirmelerine ve yazmayı zor bir beceri olarak algılamalarına neden olduğu (Maltepe, 2006) ifade edilmektedir. Öğrencilerin özgün fikirlerini hiçbir baskı altında kalmadan ortaya çıkarabilecekleri yaratıcı yazma çalışmalarının yeterli düzeyde yapılamadığı, 2005 yılından beri uygulanan ve yapılandırmacı yaklaşımı benimseyen programlara rağmen sınıflarda hâlâ geleneksel yazma çalışmalarına devam edildiği (Kırmızı, 2011) belirtilmektedir. Öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeye yönelik uygulamalı çalışmalar (Sever, 2013; Susar Kırmızı, 2015; Ceran vd., 2015; Erdoğan, 2018; Kasap, 2019) bulunmakla birlikte, yaratıcı yazma tekniklerinin sınıf ortamında öğretmenler tarafından yeterli düzeyde uygulanmadığı görülmektedir. Göçen (2018)'in çalışmasında, sınıf öğretmenleri yaratıcı yazma tekniklerini bilmediklerini ve sınıflarında uygulamadıklarını; sadece yarım kalan bir metni tamamlama, verilen kelimelerden metin oluşturma gibi birkaç yaratıcı yazma tekniğini bildiklerini ifade etmişlerdir. Akkaya (2014)'nın çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin bir kısmı, yazma becerisi gelişmemiş öğrencilerin yaratıcı yazma sürecinde zorlandıklarını ve bu sürecin çok zaman aldığını, bir kısmı ise yaratıcı yazma tekniklerini bilmediklerini ve bu sebeple de uygulamadıklarını belirtmişlerdir. Temizkan ve Yalçınkaya (2014) da hikâye temelli yaratıcı yazma etkinliklerinin, Türkçe öğretmenleri tarafından uygulanma durumlarının yeterli düzeyde olmadığını bulmuşlardır. İlgili araştırmalar doğrultusunda, öğretmenlerin yaratıcı yazma teknikleri konusunda hem bilgi hem de uygulama eksiklerinin olduğu görülmektedir. Tüm bu eksiklikleri, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi sürecinde önemli bir engel olarak değerlendirmek mümkündür.

Öğrencilerin kendi yaşantı ve tecrübelerini, gözlemlerini, algıladıklarını, hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını yansıtabilecekleri, dili ustaca ve etkili kullanabilecekleri bir yazma eğitime ihtiyaç duyulmaktadır. Bununla beraber, Türkçe Dersi Öğretim Programı kazanımlarının oluşturulmasında, yazma öğretimi sürecinin her aşamasında öğrenciyi aktif kılan ve diğer dil becerilerini kullanmayı gerektiren yaratıcı yazma yaklaşımının benimsenmesi, yazma ve yaratıcı yazma becerisinin geliştirilmesinde karşılaşılan güçlüklerin ortadan kaldırılmasına katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda, programda yer alan yazma kazanımlarının; sadece sınıf içi etkinliklerle değil, sınıf dışı etkinliklerle de uygulanabilir olması, programın genel amaçlarıyla ve hedefleriyle örtüşmesi, anlaşılabilir olması, materyallerle gerçekleştirilebilir ve işlevsel olması; ayrıca bireye farklı bakış açıları kazandırarak ufkunu genişletebilecek, bireyi özgür düşünceye yönlendirebilecek, farklı çağrışımlar oluşturarak bireyin özgün ürünler ortaya koymasını sağlayabilecek nitelikte olması beklenmektedir.

Bu çalışmanın amacı, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımlarının yaratıcı yazma becerisine uygunluk durumunu incelemektir. Öğretim programlarının belirli aralıklarla yeniden değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sürecinde öğretmen ve akademisyenlerin görüşlerinin dikkate alınması gerekir. Sürekli kendini yenileyen ve eksiklerini gidermeye çalışan bir program, Türkçe dersinin amaçlarına ulaşmasını kolaylaştıracaktır (Temizyürek ve Balcı, 2006, s.461; akt. Arı, 2017, s.702). Dolayısıyla, Türkçe Dersi Öğretim Programındaki yazma kazanımlarının yaratıcı yazmaya uygun olup olmadığının belirlenmesi; öğrencilerin yaratıcı düşünme ve yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi sürecinde karşılaşılan sorunların çözülebilmesi ve programdan kaynaklanan eksiklerin giderilebilmesinde etkili olabilir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazma kazanımlarının yaratıcı yazma becerisine uygunluğunu incelemeyi amaçlayan bu çalışma, nitel araştırma özelliği taşımaktadır. Işıkoğlu (2005)'na göre nitel araştırma, birden fazla yöntem kullanarak insan tecrübelerini, toplumsal olay ve olguları anlamlandırma ve değerlendirmeyi hedefleyen bir araştırma türüdür. Nitel araştırmalar özellikle 'nasıl' ve 'niçin' sorularına yanıt arayarak araştırılan toplumsal olay ya da olguların derinlemesine incelenmesine olanak tanımaktadır. Yıldırım ve Şimşek (2018)'e göre nitel araştırma, olayların ve algıların doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül olarak ortaya konduğu bir araştırma olarak tanımlanmaktadır. Başka bir deyişle nitel araştırmalar, teori oluşturmayı esas alan bir anlayışla toplumsal olguları buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ele alan bir yaklaşımdır.

Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Creswell (2018, s.97)'e göre durum çalışması; “araştırmacının gerçek yaşam, güncel sınırlı bir sistem (bir durum) ya da belirli bir zaman içerisindeki sınırlandırılmış durumlar hakkında çoklu bilgi kaynakları (gözlemler, mülakatlar, görsel-işitsel materyaller, dokümanlar ve raporlar) aracılığıyla detaylı ve derinlemesine bilgi topladığı, bir durum betimlemesi ya da durum temaları ortaya koyduğu nitel bir yaklaşımdır. Araştırmanın veri toplama tekniği, doküman incelemesi olarak belirlenmiştir. Doküman incelemesi, “araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Araştırmanın İncelenen Dokümanları

Araştırmanın incelenen dokümanlarını, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımları oluşturmaktadır.

Tablo 1.

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazma kazanımlarının sınıflara göre dağılımı

Sınıf	Yazma Kazanımı (f)	Ortak Kazanım (f)	Ortak Olmayan Kazanım (f)
5	16	13	3
6	14	14	-
7	17	16	1
8	20	16	4
Toplam Yazma Kazanımı (f)	67	16	8

Tablo 1'e göre, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında 5. sınıflarda 16, 6. sınıflarda 14, 7. sınıflarda 17 ve 8. sınıflarda 20 kazanım olmak üzere toplam 67 yazma kazanımının bulunduğu görülmektedir. Tüm kademeler arasında 16 ortak kazanım bulunmaktadır. Bu ortak kazanımlar dışında ise tüm sınıf düzeylerinde ortak olmayan toplam 8 yazma kazanımına rastlanmaktadır. Bu duruma göre, 16 ortak kazanım ve sınıflar düzeyinde ortak olmayan 8 kazanım ele alındığında 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda toplam 24 yazma kazanımına ulaşılmaktadır.

Tablo 2.

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan ortak yazma kazanımları

	Kazanım	Sınıf
1	Şiir yazar.	5, 6, 7, 8
2	Bilgilendirici metin yazar.	5, 6, 7, 8
3	Hikâye edici metin yazar.	5, 6, 7, 8
4	Yazma stratejilerini uygular.	5, 6, 7, 8
5	Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.	5, 6, 7, 8
6	Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.	5, 6, 7, 8
7	Yazdıklarını düzenler.	5, 6, 7, 8
8	Yazdıklarını paylaşır.	5, 6, 7, 8
9	Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.	5, 6, 7, 8
10	Formları yönergelerine uygun doldurur.	5, 6, 7, 8
11	Kısa metinler yazar.	5, 6, 7, 8

(Devamı) Tablo 2. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan ortak yazma kazanımları

12	Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	5, 6, 7, 8
13	Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.	5, 6, 7, 8
14	Yazdıklarını/anlatımı desteklemek için gerektiğinde grafik ve tablo kullanır.	6, 7, 8
15	Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.	7, 8

Tablo 2’de, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında tekrar edilen ortak kazanımlar, sınıf düzeylerine göre ayrıntılı şekilde yer almaktadır. 5, 6, 7 ve 8. sınıf düzeylerinin tamamında 13 kazanımın ortak olduğu; 6, 7 ve 8. sınıf düzeylerinde sadece 1 kazanımın (“Yazdıklarını/anlatımı desteklemek için gerektiğinde grafik ve tablo kullanır.”); 7 ve 8. sınıf düzeylerinde ise 2 kazanımın (“Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.”, “Araştırmalarının sonuçlarını yazılı olarak sunar.”) ortak olduğu görülmektedir. Buna göre, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında toplam 16 ortak yazma kazanımı bulunmaktadır.

Tablo 3.

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan ve sınıflar arasında ortak olmayan yazma kazanımları

	Kazanım	Sınıf
1	Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.	5
2	Sayıları doğru yazar.	5
3	Yazılarında ses olaylarına uğrayan kelimeleri doğru kullanır.	5
4	Ek fiili işlevlerine uygun olarak kullanır.	7
5	Yazılarında mizahi öğeler kullanır.	8
6	Cümlelerin öğelerini ayırt eder.	8
7	Cümle türlerini tanır.	8
8	Fiillerin çatı özelliklerinin anlama olan katkısını kavrar.	8

Tablo 3’te, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında sadece bir sınıf düzeyinde bulunan ve diğer sınıflardaki kazanımlarla ortak olmayan yazma kazanımları görülmektedir. 5. sınıf düzeyinde 3, 7. sınıf düzeyinde 1, 8. sınıf düzeyinde 4 kazanım olmak üzere, sınıflar arasında ortak olmayan toplam 8 yazma kazanımı bulunmaktadır.

Araştırmada, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında 5, 6, 7 ve 8. sınıflar arasında ortak olan 16 kazanım ile ortak olmayan 8 kazanım ele alınarak, toplam 24 yazma kazanımının yaratıcı yazmaya uygun olup olmadığı incelenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplamak amacıyla kullanılmak üzere, araştırmacı tarafından 33 maddelik “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu” oluşturulmuştur. Değerlendirme formundaki maddeler oluşturulurken ilgili alanyazından edinilen bilgiler ve yaratıcı yazmayla ilgili geliştirilen ölçeklerden (Maltepe, 2006; Öztürk, 2007; Beydemir, 2010; Tonyalı, 2010; Kırmızı, 2011; Oğuz, 2017; Kasap, 2019) yararlanılmıştır. Araştırmacının güvenilirliğini sağlamak amacıyla, oluşturulan “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu”, üç alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda maddelerin daha anlaşılabilir olması için gerekli düzenlemeler yapılmış, 1 madde çıkarılarak 32 maddeden oluşan forma son şekli verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler, nitel çalışmalarda kullanılan veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemiyle toplanmıştır. Bilimsel çalışmalar açısından doküman incelemesi, araştırmacıya doğru bilgiye ulaşma, durumu açığa çıkarma ve anlaşılır hâle getirme, olayları çözümleme olanakları sunmaktadır (Muşmal ve Gürbüz, 2018). Doküman incelemesinde veriler, araştırılması hedeflenen olgu/olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Belirli bir zaman diliminde üretilen dokümanlar ya da ilgili konuda birden fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla üretilmiş dokümanların, geniş bir zaman dilimine dayalı analizini olanaklı kılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s.140-143). Araştırma verileri, çalışmanın amacı doğrultusunda 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımlarının, araştırmacı tarafından

oluşturulan “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu” aracılığıyla incelenmesi sonucu elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Betimsel analizde veriler, önceden belirlenen kavramlar ve temalar çerçevesinde özetlenir ve yorumlanır. Betimsel analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunmaktır.

Bundan dolayı elde edilen bulgular, öncelikle sistemli ve net olarak betimlenir. Sonrasında bu betimlemeler açıklanır, yorumlanır ve bazı sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu süreç 4 aşamadan meydana gelmektedir:

- Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma,
- Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi,
- Bulguların tanımlanması,
- Bulguların yorumlanması (Altunışık 2010, s.322).

Araştırmada, Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf düzeyindeki yazma kazanımları, araştırmacı tarafından oluşturulan “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu” aracılığıyla incelenmiş ve betimsel analiz tekniğiyle çözümlenmiştir.

Araştırmanın güvenilirliği için “Yazma Kazanımları ve Etkinlikleri İçin Yaratıcı Yazmaya Uygunluk Değerlendirme Formu” aracılığı ile elde edilen verilerin %20’si, bir alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Yapılan analizin güvenilirliği [Görüş birliği/ (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x100] formülünden yararlanılarak hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). Yapılan hesaplama sonucunda, araştırmacı ve uzman arasındaki uzlaşmada (güvenirlilik), yazma kazanımlarının yaratıcı yazmaya uygunluğunu temsil eden verilerde tam görüş birliği sağlanmıştır (Miles ve Huberman, 1994).

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın temel amacı doğrultusunda 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımlarının yaratıcı yazma becerisine uygunluğuna ilişkin bulgulara ve ilgili yorumlara yer verilmiştir.

Araştırmada, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar arasında ortak olan 16 kazanım ile sadece bir sınıf düzeyinde bulunan ve diğer sınıflardaki kazanımlarla ortak olmayan 8 kazanım olmak üzere, toplam 24 yazma kazanımının yaratıcı yazmaya uygun olup olmadığı incelenmiştir.

Yaratıcı Yazmaya Uygun Kazanımlara İlişkin Bulgular

Tablo 4.

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan ve Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan Yazma Kazanımlarının Sınıflara Göre Dağılımı

Sınıf	Yazma Kazanımı (f)	Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan Yazma Kazanımları (f)
5	16	4 (ortak kazanım)
6	14	4 (ortak kazanım)
7	17	5 (4’ü ortak kazanım)
8	20	6 (5’i ortak kazanım)

Tablo 4’te, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan ve yaratıcı yazmaya uygun olan yazma kazanımlarının sınıflara göre dağılımı görülmektedir. 5. sınıf düzeyindeki 16 yazma kazanımından 4’ünün; 6. sınıf düzeyindeki 14 yazma kazanımından 4’ünün; 7. sınıf düzeyindeki 17 yazma kazanımından 5’inin; 8. sınıf düzeyindeki 20 yazma kazanımından ise 6’sının yaratıcı yazma becerisine uygun olduğu belirlenmiştir. 5 ve 6. sınıflarda yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun kazanım sayısı eşit iken, 7 ve 8. sınıflarda çok fazla olmamakla birlikte, yaratıcı yazmaya uygun kazanım sayısı artış göstermiştir.

Tablo 5.

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan ve Yaratıcı Yazmaya Uygun Olan Yazma Kazanımları

	Kazanım	Sınıf
1	Şiir yazar.	5, 6, 7, 8
2	Hikâye edici metin yazar.	5, 6, 7, 8
3	Yazma stratejilerini uygular.	5, 6, 7, 8
4	Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	5, 6, 7, 8
5	Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.	7, 8
6	Yazılarında mizahi öğeler kullanır.	8

Tablo 5’te, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan ve yaratıcı yazmaya uygun olan yazma kazanımları görülmektedir. Yapılan inceleme sonucunda; “Şiir yazar.”, “Hikâye edici metin yazar.”, “Yazma stratejilerini uygular.”, “Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.”, “Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.”, “Yazılarında mizahi öğeler kullanır.” kazanımlarının yaratıcı yazmaya uygun olduğu belirlenmiştir. Söz konusu kazanımlar, tüm yazma çalışmaları için uygun olduğundan ve yaratıcı yazmanın tüm unsurlarını içermediğinden, bu kazanımların yaratıcı yazma için kısmen yeterli olduğu söylenebilir. Buna göre, sınıflar arasında tekrar edilen ortak kazanımlar dikkate alındığında, programda bulunan toplam 24 yazma kazanımdan 6’sı, yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye kısmen uygun niteliktedir. Türkçe Dersi Öğretim Programındaki yazma kazanımlarının sınırlı bir kısmının, yaratıcı yazma becerisine uygun olduğu söylenebilir. Aşağıda, kazanımların yaratıcı yazma becerisine uygunluğuna ilişkin değerlendirmelere yer verilmiştir.

“Şiir yazar.” kazanımı, bireyin hayal gücünü kullanabilmesine, imgesel bir dünya oluşturabilmesine, gerçek ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesine, duyu organlarını kullanabilmesine, çağrışım yapabilmesine, çözümleyici düşünebilmesine, özgün benzetmelere ve mizahi öğelere yer verebilmesine, kendine ait bir üslup yaratabilmesine, özgün yapılar ve alışılmışın dışında yazılar oluşturabilmesine, kişisel bakış açısına yer verebilmesine, yorumlama yeteneğini geliştirebilmesine, konu belirlemede özgür olabilmesine, metinler arasılığı kullanabilmesine ve anlatımını zenginleştirebilmesine katkı sağlayabilecek niteliktedir. Ayrıca çeşitli kelimeleri kullanmaya, kelimelere yeni anlamlar yüklemeye, bilinen kavramları yeni bir şekilde ifade etmeye, somut olan sözcükleri soyut anlamda kullanmaya, duygu ve düşünceleri akıcı bir şekilde ifade etmeye imkân tanımaktadır. Bu yönleriyle değerlendirildiğinde, “Şiir yazar.” kazanımının yaratıcı yazmaya uygun olduğu düşünülmüştür.

Şiir yazmak; hayal etme, zihinde canlandırma, kelimeleri kavramlaştırma, çağrışım, var olanlardan yeni bir şey üretme gibi yaratıcı özellikler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Şiir yazabilme becerisini kazandırmak, duyguların iletilmesindeki etki gücünü arttıracak ve duyguları sanatsal bir dille ifade edebilme becerisi kazandıracaktır. Bu kazanımla elde edilmek istenen, öğrencilerin yeni, özgün fikirlere sahip olması ve bunları sentez basamağına çıkararak kullanabilmeleridir.

“Hikâye edici metin yazar.” kazanımı, öncelikle öğrencilerin hikâye konusu ve unsurlarını belirlemelerini ve konu seçimini kendi tecrübelerinden ve gündelik yaşantılarından seçmelerini hedefler. Bu kazanım, “bireyin yazısında konu seçerken özgür olabilmesine, hayal gücünü kullanarak imgesel bir dünya oluşturabilmesine, hayal ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesine, duyu organlarını kullanabilmesine, somut olan sözcükleri soyut anlamda kullanabilmesine ve böylelikle kendine özgü unsurlar oluşturabilmesine, özgün karakterlere, özgün mizahi öğelere ve özgün benzetmelere yer verebilmesine, kelimelere yeni anlamlar yüklemesine, bildiği kavramları yeni bir şekilde ifade ederek anlatımını zenginleştirmesine, düşüncelerini yazı içinde açımlayarak kendi bakış açısına yer vermesine, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirerek alışılmışın dışında ve yenilikler içeren yazılar oluşturmasına” olanak sağlamaktadır. Ayrıca bireylerin merak unsurunu ortaya çıkartarak 5N1K sorularına yanıt verebilmesini, hazır metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilmesini, konusunu belirlemede özgür olabilmesini, kendine özgü olay zinciri kurabilmesini, yazının planını tasarlayabilmesini, metnin başlığı ile metnin arasında ilişki kurabilmesini, yazıya uygun ilgi çekici bir başlık verebilmesini, duygu ve düşüncelerini akıcı bir şekilde ifade edebilmesini, metinler arasılığı

kullanabilmesini ve çağrışımlar yaparak yazdıklarını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesini, böylece kendine has bir üslup oluşturarak farklı yazılar ortaya koyabilmesini sağlar.

Hikâye edici metinler yazabilmek için öncelikle yeni bir ürün ortaya koyabilme becerisine sahip olmak gerekir. Var olan ve hayal edilenlerden yeni birleşimler yapamayan bir kişinin, hikâye yazabilmesi düşünülemez. Hikâye yazabilmek, derin bir hayal gücü ve hayal edilenleri zihinde canlandırabilme, olay örgüsünü tasarlama, parçalar arasında ilişkiler kurma ve sentezleyerek yeni bir ürün ortaya koyma gibi birden fazla şeyi bir arada yapabilmeyi gerektirir. Bu nedenle hikâye yazabilmek, yaratıcılığı da beraberinde getirmektedir. Tüm bu yönleriyle ele alındığında “Hikâye edici metin yazar.” kazanımının, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeye uygun nitelikte olduğu söylenebilir.

“Yazma stratejilerini uygular.” kazanımı; “not alma, özet çıkarma, serbest yazma, kontrollü yazma, eleştirel yazma, kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma, bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma, duyulardan hareketle yazma, tahminde bulunma” vb. birçok yazma yöntem ve tekniğini içinde barındırmaktadır. Bu kazanım, “yazma planını tasarlayabilme, yarım kalan bir metni (giriş, gelişme, sonuç) tamamlayabilme, metni tamamlarken merak unsurunu ortaya çıkarabilme, 5N1K sorularına yanıt verebilme, hayal gücünü kullanarak kendine özgün unsurlara (benzetme, mizahi öge, karakter) yer verebilme, gerçek ile hayal dünyası arasında anlam kurabilme, duyu organlarını kullanabilme, metnin başlığı ile metin arasında ilişki kurabilme, çağrışımlar yaparak somut sözcükleri soyut anlamda kullanabilme ve metnin olaylarına çözüm önerileri sunabilme” gibi becerileri geliştirebilmektedir. Ayrıca bireylerin, bilinen bir ögeyi yeni biçimde ifade ederek anlatımını zenginleştirebilmesine, duyu ve düşüncelerini yazı içinde genişleterek aktarabilmesine, metinler arasılığı kullanabilmesine, çözümleyici düşünebilmesine, yorumlama yeteneğini geliştirebilmesine, yazdıklarını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesine, kelimelere yeni anlamlar yükleyebilmesine ve böylelikle kendine ait bir üslup oluşturabilmesine imkân sağlamaktadır.

Yazma stratejileri arasında yer alan “yarım bırakılan bir metni tamamlama”, “bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma” yahut “eleştirel yazma” gibi yöntem ve teknikler, analiz yeteneğinin güçlü olmasını zorunlu kılmaktadır. Metindeki parçalar arası neden-sonuç ilişkisini analiz edemeyen bireyin, o metne anlamlı bir katkıda bulunması söz konusu değildir. Analiz edebilme ve neden-sonuç ilişkisi kurabilme, sadece yaratıcı yazmada değil tüm olay ve olgularda karşımıza çıktığı için yaratıcılıkta da önemli rol oynamaktadır. Buradan hareketle, “Yazma stratejilerini uygular.” kazanımının, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmeye uygun nitelikte olduğu söylenebilir.

“Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.” kazanımı, bireyin “metnin başlığı ile metin arasında ilişki kurabilmesine ve yazısına ilgi çekici bir başlık verebilmesine”; dolaylı yoldan ise “çağrışım yapabilmesine, hayal gücünü kullanabilmesine, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesine, özgün benzetme ve mizahi öğeleri kullanabilmesine, çözümleyici düşünebilmesine, merak unsurunu ortaya çıkarabilmesine, bilinen bir ögeyi yeni bir biçimde ifade edebilmesine, kendi bakış açısına yer verebilmesine, kelimelere yeni anlamlar yükleyebilmesine imkân tanımaktadır. Birey, yazının başlığını oluştururken çeşitli kelimelerden yola çıkarak alışılmışın dışında yenilikler içeren, kendine özgü kelimeler ve anlamlar oluşturabilir.

Başlık, okunacak yazı hakkında fikir sahibi olmamızı sağlayan ilk basamak niteliğindedir. Başlık, metnin içeriği hakkında ipucu verici nitelikte olmalı, metnin içeriği hakkında tahmin yürütebilmeyi sağlamalı; bireyi meraklandırmalı ve yazıyı okumaya heveslendirmelidir. Bu nitelikleri oluşturabilmek için yaratıcılığın kullanılması gerekmektedir. Metnin içeriğinden kopmadan alışılmışın dışında, merak uyandırıcı, farklı kelimelerin kullanımı gibi özellikler sentezlenerek yaratıcı düşünme sağlanmalı ve böylece öğrenci, kendine özgü başlık oluşturabilmelidir. Bu yönüyle ele alındığında “Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.” kazanımının yaratıcı yazmaya uygun olduğu düşünülmektedir.

“Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.” kazanımın, “bireyin hayal gücünü kullanabilmesine, imgesel bir dünya oluşturabilmesine, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında anlam kurabilmesine, çözümleyici düşünebilmesine, yazının planını tasarlayarak kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesine, özgün benzetmelere ve karakterlere yer verebilmesine, yazısını kendi yaşamıyla ilişkilendirerek kendine ait bir üslup oluşturabilmesine ve düşüncelerini akıcı bir biçimde ifade edebilmesine” olanak sağladığı düşünülmektedir. Yazılarında farklı anlatım biçimlerini kullanan birey; yazısının amacını belirler, zihninde yazının planını tasarlar; hikâye etme, eleştiride bulunma, sorgulama, yorumlama

becerilerini kullanır. Ayrıca yenilik içeren metinde 5N1K sorularına cevap verebilme, olay ve olgulara eleştirel bir gözle bakabilme, önceden bildiği bir olaya farklı bakış açıları getirerek kendi bakış açısına yer verebilme, bireyin yaratıcılığını ön plana çıkarmaktadır. Bu açıdan “Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.” kazanımının yaratıcı yazma becerisine uygun nitelikte olduğu söylenebilir.

“Yazılarında mizahi ögeler kullanır.” kazanımı, bireyin “hayal gücü eşliğinde mizahi anlatım oluşturmaya, hayal dünyası ile gerçek dünya arasında ilişki kurmasına, çağrışımlar yapmasına, kendine özgü mizahi öğelere yer vererek kendine has bir üslup oluşturmaya, kelimelere yeni anlamlar yükleyerek anlatımını zenginleştirmesine, tanık olduğu bir olaya farklı bakış açıları getirmesine; eleştirme, sorgulama, yorumlama yeteneklerini geliştirmesine ve kendi bakış açısına sahip yenilikler içeren yazılar oluşturmaya”; dolaylı yoldan ise “yazılarında metinler arasılığı kullanabilmesine, merak unsurunu ön plana çıkarabilmesine, duygu ve düşüncelerini akıcı biçimde ifade edebilmesine, sözcüklerde soyutlaştırma ve somutlaştırma yapabilmesine, kendine özgü karakterlere ve benzetmelere yer verebilmesine imkân sağlamaktadır.

Mizah yapmak ve mizahi düşünebilmek, bilişsel alanın üst basamaklarına çıkabilmeyi ve özgün düşünebilmeyi; yorumlama, anlama ve çözüm üretme becerilerini kullanabilmeyi gerektirir. Bu yönüyle mizah, eleştirel düşünme ve çözüm üretme becerilerinin yanı sıra, yaratıcı düşünme becerisinin gelişimini de sağlar. Öğrenciler yazılarında mizahi öğeleri kullanmaya yönlendirilirse, yaratıcı düşünmeye de teşvik edileceklerdir. Bu nedenle “Yazılarında mizahi ögeler kullanır.” kazanımının, birçok yönden yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Yaratıcı Yazmaya Uygun Olmayan Kazanımlara İlişkin Bulgular

Tablo 6.

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan ve Yaratıcı Yazmaya Uygun Olmayan Yazma Kazanımları

Yaratıcı Yazmaya Uygun Olmayan Yazma Kazanımları	Sınıf
1 Bilgilendirici metin yazar.	5, 6, 7, 8
2 Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.	5, 6, 7, 8
3 Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.	5, 6, 7, 8
4 Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.	5, 6, 7, 8
5 Formları yönergelerine uygun doldurur.	5, 6, 7, 8
6 Kısa metinler yazar.	5, 6, 7, 8
7 Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.	5, 6, 7, 8
8 Yazdıklarını düzenler.	5, 6, 7, 8
9 Yazdıklarını paylaşır.	5, 6, 7, 8
10 Anlatımı desteklemek için grafik ve tablo kullanır.	6, 7, 8
11 Araştırmalarının sonuçlarını yazılı olarak sunar.	7, 8
12 Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini kullanır.	5
13 Sayıları doğru yazar.	5
14 Yazılarında ses olaylarına uğrayan kelimeleri doğru kullanır.	5
15 Ek fiili işlevlerine uygun olarak kullanır.	7
16 Cümlelerin öğelerini ayırt eder.	8
17 Cümle türlerini tanır.	8
18 Fiillerin çatı özelliklerinin anlama olan katkısını kavrar.	8

Tablo 6’da, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan ve yaratıcı yazmaya uygun olmayan yazma kazanımları görülmektedir. Yapılan inceleme sonucunda, programda bulunan toplam 24 yazma kazanımdan 18’inin yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye uygun nitelikte olmadığı belirlenmiştir. Buna göre, Türkçe Dersi Öğretim Programındaki yazma kazanımlarının büyük bir kısmının, yaratıcı yazma becerisine uygun olmadığı söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımlarının yaratıcı yazma becerisine uygunluk durumunu incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, sınıflar arasında ortak olan kazanımlar dikkate alınarak 24 yazma kazanımı incelenmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programındaki 24 yazma kazanımından sadece 6'sının yaratıcı yazma becerisini kısmen geliştirebilecek nitelikte olduğu, geriye kalan 18 kazanımın ise yaratıcı yazmaya tam olarak uygun olmadığı tespit edilmiştir. Yaratıcı yazmaya kısmen uygun olan 6 kazanımın sınıflara göre dağılımına bakıldığında ise, bu kazanımların bazılarının sınıflar arasında ortak olduğu ve en fazla 8. sınıfta (6), daha sonra 7. sınıfta (5), en az 5 ve 6. sınıflarda (4) yaratıcı yazmaya uygun kazanımın bulunduğu görülmüştür.

Yapılan inceleme sonucunda, “Şiir yazar.”, “Hikâye edici metin yazar.”, “Yazma stratejilerini uygular.”, “Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.”, “Yazılarında anlatım biçimlerini kullanır.” ve “Yazılarında mizahi öğeler kullanır.” kazanımlarının, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirebilecek nitelikte olduğu ve bu yönüyle de yaratıcı yazmaya uygun olduğu belirlenmiştir. Bu kazanımların genel olarak öğrencinin hayal gücünü kullanabilmesine, gerçek ile hayal dünyası arasında anlam kurabilmesine, çağrışımlar yaparak yazdıklarını kendi yaşamıyla ilişkilendirebilmesine, kelimelere yeni anlamlar yükleyerek kavramlaştırma yapabilmesine, tanık olduğu bir olaya veya duruma farklı bakış açıları sunabilmesine, farklı bakış açıları sunarak özgün yapılar ve alışılmışın dışında yazılar oluşturabilmesine, yazının planını tasarlayarak kendine özgü olay zinciri oluşturabilmesine, hayal gücünü kullanarak yazılarında kendine özgü unsurlara (benzetme, mizahi öge, karakter vb.) yer verebilmesine ve böylelikle kendine ait bir üslup oluşturabilmesine, çözümleyici düşünebilmesine imkân sağlayabileceği düşünülmüştür.

Alanyazın incelendiğinde, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programındaki yazma kazanımlarının yaratıcı yazmaya uygun olup olmadığını inceleyen başka bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bulut (2012) yaptığı çalışmada, 2006 Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programındaki yazma amaç ve kazanımlarını, yaratıcı yazmaya uygunluğu açısından uzman görüşü çerçevesinde değerlendirmiştir. Araştırmada, uzman görüşlerine göre programdaki 42 yazma kazanımından sadece 10 tanesinin yaratıcı yazmaya uygun olduğu belirlenmiştir. Bu yazma kazanımları; “Olayları ve bilgileri sıraya koyarak anlatır.”, “Yazısında sebep-sonuç ilişkileri kurar.”, “Yazısında amaç-sonuç ilişkileri kurar.”, “Yazısını bir ana fikir etrafında planlar.”, “Yazısının ana fikrini yardımcı fikirlerle destekler.”, “Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.”, “Olay yazıları yazar.”, “Düşünce yazıları yazar.”, “Şiir yazar.”, “Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade eder.” şeklindedir. Bu kazanımlardan “Şiir yazar.” kazanımı, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında da bulunmakta olup yaratıcı yazmaya uygun bulunmuştur. Ayrıca 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında “Olay yazıları yazar.” kazanımı yerine geçebilecek olan “Hikâye edici metin yazar.” kazanımının da yaratıcı yazmaya uygun olduğu düşünülmüştür. Bulut (2012)'un çalışmasından farklı olarak, yaratıcı yazmaya uygun bulunan “Olayları ve bilgileri sıraya koyarak anlatır.” kazanımı yerine geçebilecek olan “Bir işi işlem basamaklarına göre yazar.” kazanımı ve “Yazdığı metni görsel materyallerle destekler.” kazanımı yerine geçebilecek olan “Anlatımı desteklemek için grafik ve tablo kullanır.” kazanımı, yaratıcı yazmaya uygun bulunmamıştır.

Sonuç olarak, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf yazma kazanımlarının yaratıcı yazma becerisine uygunluk durumunu incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, yazma kazanımlarının büyük çoğunluğunun yaratıcı yazmaya uygun olmadığı görülmüştür. Yaratıcı yazmaya uygun bulunan kazanımların ise öğrencilerin yaratıcılıklarını ve yaratıcı yazma becerilerini geliştirebilmek için tek başına yeterli olmadığı düşünülmektedir. Bu durum, 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programının, yaratıcı düşünmeye yeterli düzeyde önem vermeyen bir anlayışla hazırlandığını ortaya koymaktadır.

Yaratıcı düşünme Millî Eğitim Bakanlığının temel amaçları içinde yer almaktadır. Bu nedenle bireyler, sadece Türkçe derslerinde değil, diğer derslerde de yaratıcı düşünmeye sevk edilmelidir. Bilgi toplumlarında bireyin özgün düşünmesini sağlayan, yaratıcı düşünme becerisidir. Dolayısıyla, öğretim programları hazırlanırken öğrencilerin yaratıcılıklarını ortaya çıkarabilecek ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirebilecek bir anlayışın ön planda tutulması beklenmektedir. Yaratıcı yazma kazanımları hazırlanırken, öğrencilerin düşünme, üretme, sorgulama, eleştirme, planlama ve karar

verme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmalıdır. Yeni bir programın hazırlanması hâlinde, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirebilmelerine imkân sağlayan yazma kazanımlarına daha fazla yer verilmelidir. “Oluşturulan programların belirli aralıklarla yeniden değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sürecinde öğretmenler ve akademisyenlerin görüşlerinin dikkate alınması gerekir. Sürekli kendini yenileyen ve eksiklerini gidermeye çalışan bir program, Türkçe dersinin amaçlarına ulaşmasını kolaylaştıracaktır” (Temizyürek ve Balcı, 2006, s.461).

“Yazma süreci, öğrencilerin yazmaya başlamadan önce düşünme, düşündüklerini yazıya aktarma ve yazıya son hâlini verme aşamalarının bütünüdür (Öztürk, 2007, s.5). Yaratıcı yazma teknikleri de, yazmanın süreç olarak ele alındığı çalışmalardır. Süreç temelli yazma yaklaşımında “kısa süreli ön hazırlık çalışması, öğrencilerin düşünme üretmelerine ve hayal güçlerini kullanmalarına yardımcı olur” (Karatay, 2011, s.30). Bu sebeple yaratıcı yazma kazanımları, geleneksel yazma kazanımlarından farklı olmalı ve sürece dayalı yazma yaklaşımına dayalı olarak yazmaya hazırlık aşamasına daha fazla yer verilmelidir.

Kaynaklar

- Akkaya, N. (2014). Elementary teachers' views on the creative writing process: an evaluation. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(4), 1487-1504.
- Altunışık, R., Çoşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. (6. Baskı). Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Arı, G. (2017). Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki (ortaokul) okuma kazanımlarının değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 685-703.
- Beydemir, A. (2010). *İlköğretim 5. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının yazmaya yönelik tutumlara, yaratıcı yazma ve yazma erişimine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Bulut, K. (2012). *2006 Türkçe Dersi (6, 7, 8. sınıflar) Öğretim Programı'nda yer alan yazma kazanımlarının yaratıcı yazmaya uygunluğu* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Ceran, O., Karaca, C., Eren, S. ve Karataş, S. (2015). SCAMPER tekniğinin öğrencilerin yaratıcı hikâye yazma becerilerine etkisi: bir hikâyeyi yeniden yazma örneği. *International Journal of Language Academy*. 3(4), 386-400.
- Cresswell, J. W. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri: beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (4. Baskı). (Çev. Ed. M. Bütün ve S. B. Demir) Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Demir, T. (2012). Türkçe eğitiminde yaratıcı yazma becerisini geliştirme ve küçürek öykü. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 343-357.
- Erdoğan, M. (2018). Yaratıcı drama yönteminin ilköğretim 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Göçen, G. (2018). Sınıf öğretmenlerinin yaratıcı yazma uygulamalarına yönelik öz değerlendirmeleri. *Diyalektolog Ulusal Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19, 469-502.
- Işıkoğlu, N. (2005). Eğitimde nitel araştırma. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 20, 158-165.
- Karatay, H. (2011). Süreç temelli yazma modelleri: Planlı yazma ve değerlendirme. M. Özbay (Ed.), *Yazma Eğitimi* (s. 21-42). Ankara: Pegem Akademi.
- Kasap, D. (2019). *Yaratıcı okuma-yaratıcı yazma çalışmalarının yaratıcı okuma, okuduğunu anlama, yazma ve yaratıcı yazma erişimine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Kırmızı, F.S. (2011). Yaratıcı yazma ürünlerinin bazı ölçütler açısından değerlendirilmesine ilişkin nitel bir çalışma. *Dil Dergisi*, 151, 22-35.
- Kuvaç Kapar, E.B. (2008). *Yaratıcı yazma tekniklerinin öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin tutumlarına ve Türkçe dersindeki başarılarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Maltepe, S. (2006). Türkçe öğretiminde yazılı anlatım uygulamaları için bir seçenek: yaratıcı yazma yaklaşımı. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, 132, 56-66. doi: 10.1501/Dilder_0000000056

- MEB (2018). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: MEB.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook*. 2nd Edition. California: Sage Publications Ltd.
- Muşmal, H. ve Gürbüz, İ. (2018). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri nitel nicel karma tasarımlar için bir rehber. Aslan, Ş. (Ed.), *Nitel araştırmalarda veri toplama yöntemleri ve veri türleri* (s. 217-243), Konya: Eğitim Yayınevi.
- Oğuz, S.G. (2017). *Masalları birleştirme yoluyla ortaokul öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Öztürk, E. (2007). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sever, E. (2013). *Süreç temelli yazma modellerinin ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım ve yaratıcı yazma becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Susar Kırmızı, F. (2015). Yaratıcı drama ve yaratıcı yazma uygulamalarının yaratıcı yazma başarısına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 93-115.
- Temizkan, M. (2010). Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi. *TÜBAR-XXVII Bahar*, 621-643.
- Temizkan, M. (2014). *Yaratıcı yazma süreci*. Ankara: Pegem Akademi.
- Temizkan, M. ve Yalçinkaya, M. (2013). İlköğretim 6. 7. 8. sınıf Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı yazma etkilerini uygulama durumları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 70-91.
- Temizyürek, F. ve Balcı, A. (2006). Cumhuriyet dönemi ilköğretim okulları Türkçe programları. Ankara: Nobel.
- Tonyalı, E. (2010). *Yaratıcı yazma uygulamalarının ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin yazma becerilerine etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Bolu.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (2006). Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Ankara: Seçkin.

Extended Abstract

Introduction

There is a need for the type of writing education in which students can reflect their own experiences, observations, perceptions, imagination and creativity, and use language skillfully and effectively. In addition, the adoption of a creative writing approach that makes students active at every stage of the writing process while developing learning outcomes in the Turkish Curricula would make important contributions to the elimination of the difficulties encountered in the development of writing and creative writing skills. Concordantly, the writing outcomes stated in the curriculum are expected to be applicable not only to classroom activities, but also to activities outside the classroom, overlap with the overall goals and outcomes of the curriculum, be understandable, achievable, functional, broaden students' horizons by providing different perspectives to them, direct students to creative thinking and enable them to produce original products by creating different associations. The purpose of the current study was to investigate the extent to which the writing outcomes stated in the Turkish Curricula for secondary school grades 5-8 were suitable for the development of the creative writing skill.

Method

The current study employed case study design. The documents examined in the study were comprised of the writing outcomes set in the Turkish Curricula for secondary school grades 5-8. The

data were collected through document analysis. The writing outcomes stated in the curricula were analyzed with the 33-item “Evaluation of Writing Outcomes and Activities in terms of Suitability for Creative Writing” form developed by the researcher. The collected data were analyzed using descriptive analysis.

Result and Discussion

A total of 24 writing outcomes were identified and evaluated, using the “Evaluation of Writing Outcomes and Activities in terms of Suitability for Creative Writing” form. Based on data analysis, only 6 of the 24 writing outcomes stated in the 2018 Turkish Curricula were found to be able to improve creative writing skills, while the remaining 18 outcomes were not suitable for the development of creative writing. When those 6 outcomes were examined for availability across the grades, it was seen that some of them were common in all grades and that the highest number of the outcomes was found in the 8th grade curriculum (6) followed by the 7th grade (5) and 5th and 6th grades (4 each).

The analysis showed that the outcomes “Writes poetry”, “Writes narrative texts”, “Applies writing strategies”, “Determines titles suitable for the content of his/her writing”, “Uses different styles of expression in his/her writing” and “Uses humorous elements in his/her writing” could improve students’ creative writing skills; thus, they were found to be suitable for the development of creative writing. In general, these outcomes were thought to enable students to use their imagination, establish meaning between the real and the imaginary world, associate their writings with their own lives by making connotations, make conceptualizations by adding new meanings to words, present different perspectives for an event or situation that they witness, create unique structures and unusual writing by presenting different perspectives, develop their own chain of events by designing the plan of their writing, include elements such as analogy, humorous elements, characters, etc. in their writings and thus create their own style and engage in analytical thinking. It was observed that most of the writing outcomes were not suitable for the development of creative writing. In addition, the outcomes found suitable for creative writing were not considered to be sufficient by themselves to develop students’ creativity and creative writing skills. This shows that the 2018 Turkish Curricula was prepared with an understanding that did not give sufficient importance to creative thinking.